Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

MUISTIO 28.9.2022
Asiantuntijakuuleminen
4.10.2022
nv Jukka Ränkimies
nv Pekka Sandholm

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI MAATALOUSTUOTTEIDEN MARKKINAJÄRJESTELYSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia.

Esityksen mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää tukea sekä mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutetaan vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Lakiin muutettaisiin myös mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset, joista tulisi jatkossa säätää tarkemmin kansallisesti.

Lakiin lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset.

Lakiin tehtäisiin myös muuttuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia luonteeltaan lähinnä teknisiä muutoksia sekä ajantasaistettaisiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa. Lisäksi laissa huomioitaisiin Ruokaviraston uudesta nimestä johtuvat muutokset.

Keskeiset ehdotukset

EU:n markkinajärjestelyasetuksesta suunnitelma-asetukseen siirrettyjen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukea ja mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Esityksen keskeiset muutokset liittyvät näihin. Käytännössä tukijärjestelmät eivät kuitenkaan jatkossa eroaisi paljon nykytilasta. Mainitut tukijärjestelmät ja niitä koskevat toimenpiteet kuuluvat Suomen CAP-suunnitelmaan, jonka komissio on hyväksynyt 31.8.2022.

Lakiehdotuksessa säädettäisiin toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen voitaisiin myöntää tuottajaorganisaatiotukea ja mehiläishoitotukea. Esityksessä säädettäisiin mehiläishoitotuen tuensaajien ja tukitoimien valinnassa käytettävistä valintaperusteista. Nykytilan mukaisesti esimerkiksi tukitoimenpiteistä ja tukikelpoisuusehdoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella myös jatkossa.

Lakiin muutettaisiin myös mm. tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevat EU:n horisontaaliasetuksen edellyttämät valvontaa, takaisinperintää ja seuraamuksia koskevat säännökset, joista tulisi jatkossa säätää tarkemmin kansallisesti.

Lakiin lisättäisiin säännökset, jotka koskevat tuen sähköistä hakua.

Lakiin tehtäisiin myös muuttuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia muutoksia sekä ajantasaistettaisiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa. Laissa muutettaisiin näiltä osin esimerkiksi säännöksiä, jotka koskevat koulujakelutuen hakijaa

sekä viinituotteiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä viranomaistehtäviä. Edellä mainitut nykyisin voimassa olevat järjestelmät eivät kuitenkaan merkittävästi muuttuisi.

Taloudellisista vaikutuksista ja voimaantulosta

Mehiläishoitotuesta aiheutuviin menoihin valtion talousarvion momentilla 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen) arvioidaan tarvittavan vuosien 2023—2027 aikana 400 000 euroa vuosittain, mikä on otettu huomioon julkisen talouden suunnitelmassa 2023—2026. Mehiläishoitotuki on EU:n osittain rahoittamaa.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukeen momentilla 30.20.46 arvioidaan tarvittavan vuosien 2023—2027 aikana 4—5 miljoonaa euroa vuosittain. Mahdolliset muutokset määrärahaan arvioidaan vuosittain ja tehdään tarvittaessa normaalein julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarviota koskevin päätöksin. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittamaa.

Hallituksen esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2023 talousarvioksi ja on tarkoitus käsitellä sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.